

BOEKBESPREKINGEN

Prof. Dr. K. HÄUPL, Prof. Dr. W. MEYER, Prof. Dr. K. SCHUCHARDT. *Die Zahn-, Mund- und Kieferheilkunde*. Ein Handbuch für die zahnärztliche Praxis. Lieferung 32 en 33. Urban & Schwarzenberg, München-Berlin, 1959. D.M. 19,80 bij intekening anders D.M. 22,—.

Na een pauze van een aantal maanden zijn thans twee nieuwe afleveringen van dit grote boekwerk verschenen. Het bevat een aantal hoofdstukken uit het Derde Deel, dat de algemene en speciële chirurgie van de mondholtte en de kaken behandelt. De verhandeling „Stralenterapie” door Dr. B. LINDEMANN, Hamburg, die werd aangevangen in een vorige aflevering, wordt besloten en gevolgd door „De perifere en expressieve spraakstoornissen en hun therapie”, door Dr. F. A. DOUBEK, Graz, en „Grensgebieden uit hals-, neus- en oorheelkunde”, door Prof. Dr. G. JUNG, Graz. Het voor iedere practicus zo belangrijke hoofdstuk over de „Niet-specifieke ontstekingen van de kaak omgevende weke delen” werd geschreven door Dr. A. ECKSTEIN, met daarop volgend „Osteomyelitis van het kaakbot” door Dr. B. SPIESSL, beiden van Hamburg.

Een afzonderlijk hoofdstuk van de hand van de hoogleraren Dr. K. SCHUCHARDT, Hamburg, en Dr. E. FRÖHLICH, Tübingen, wordt gewijd aan de „Voorbereidende chirurgische maatregelen voor het aanbrengen van prothesen”. Het is een voor de practicus bijzonder nuttige bijdrage, waarin ook tal van eenvoudige ingrepen op duidelijke wijze worden beschreven. „Géimplanteerde verankeringen voor de partiële en volledige tandvervanging” worden op overzichtelijke wijze behandeld door Dr. H. OBWEGESER, Zürich. Voor een definitieve beoordeling van deze methode is de observatietijd nog veel te kort. De resultaten zijn vooral na langere tijd nog weinig bemoedigend. Vervolgens wordt een hoofdstuk besteed aan „De plastische sluiting van verworven defecten in de bovenkaak met open verbindingen naar neus- en kaakholtte” (Prof. Dr. E. FRÖHLICH) en een ander aan „Het implanteren van elementen” (Prof. Dr. W. MEYER).

Tot slot volgen een drietal artikelen over chirurgisch-prothetische onderwerpen van de hand van Prof. Dr. E. REICHENBACH, Halle/Saale. Wederom kan worden vastgesteld, dat de rijkgeïllustreerde uitgave in ieder opzicht uitstekend werd verzorgd.

L. J. A. VAN SCHIJNDEL

N. A. SHORE. *Occlusal equilibration and temporomandibular joint dysfunction*. Uitg. J. P. Lippincott Cy., Philadelphia. 323 pag., \$ 12,50.

Het inzicht dat de tandheelkundige behandeling zich niet slechts tot het gebit moet beperken, doch zich moet uitstrekken tot het gehele kauworgaan, begint meer en meer veld te winnen.

De publikaties over dit onderwerp zijn talrijk en daardoor wordt het probleem niet overzichtelijker. Het is daarom verheugend dat het bovenvermelde boek is verschenen, want hierin wordt een uitstekend overzicht gegeven van de verschillende facetten van het complete geheel, dat wij kauworgaan noemen.

In de verschillende hoofdstukken worden o.a. behandeld: de biomechanica, histologische reacties op belasting, de fysiologie van de weefsels die tot het kauworgaan behoren en daarnaast de gevolgen van abnormale posities van de onderkaak. Hierop vol-

gen de aanwijzingen voor de therapie en de motivering daarvan. Een deel van de therapie behoort evenwel in de kliniek te worden toegepast. De schrijver geeft een klassificatie van de verschillende pathologische kaakrelaties. Ook het inslijpen van het gebit wordt behandeld, terwijl enige kasuïstische mededelingen het boek besluiten. Alle hoofdstukken beginnen met een korte doch duidelijke inleiding tot het onderwerp.

Het is geen boek dat met halve aandacht moet worden gelezen, het is een studieboek.

Het leest echter prettig, de tekeningen zijn talrijk en duidelijk, en het lettertype is aangenaam.

Uit de aard der zaak zal men niet alles behoeven te aanvaarden wat de schrijver voorstaat. De methode tot het bepalen van de centrale relatie is naar de mening van referent niet geheel juist en niet voldoende nauwkeurig. De mening dat de *M.pterygoideus externus* aan de *discus articularis* insereert, wordt door Arstad betwist.

Dit vermindert echter in het geheel niet de waarde van het werk. Voor allen die zich op de hoogte willen stellen van de huidige stand van zaken ten aanzien van het kauworgaan, zal dit boek een welkome aanvulling van hun tandheelkundige bibliotheek betekenen. Ik kan het warm aanbevelen!

F. J. TEMPEL

JOHN OSBORNE and GEORGE A. LAMMIE. *Partial dentures*. 2nd edition, Blackwell scientific publications, Oxford 1959. 45 sh.

In vergelijking met de eerste uitgave, verschenen in 1954, heeft de tweede druk een uitbreiding en een wijziging ondergaan.

Twee nieuwe hoofdstukken, gewijd aan de fysiologie en pathologie van de occlusie, zijn toegevoegd. De hoofdstukken over het surveyen en de esthetica zijn geheel herzien. Het boek telt 446 pagina's, het aantal afbeeldingen bedraagt 246.

Schrijvers beginnen met de behandeling van het classificatie-systeem volgens KENNEDY; de indeling, die vooral in de Amerikaanse en Angelsaksische literatuur het meest gebruikt wordt.

Interessant is de uiteenzetting over de occlusie. De leerstellingen van GYSI, McCOLLUM en STUART werden als dogma's beschouwd en bleven jarenlang onaantastbaar. Hun opvattingen, gebaseerd op extreme bewegingen van de onderkaak, hielden te weinig rekening met de normale, fysiologische functies van het kauworgaan.

De auteurs zijn er ingeslaagd een overzichtelijke uiteenzetting te geven van de relatie van de onderkaak ten opzichte van de bovenkaak onder verschillende functionele omstandigheden. Aan het hoofdstuk is een uitgebreide literatuurlijst toegevoegd. Veel aandacht is besteed aan de fysiologische gedragingen van het kaakbot, de mucosa, het periodontium en de reacties van deze weefsels op onfysiologische prikkels.

Een afzonderlijk hoofdstuk is gewijd aan het behandelingsplan. Schrijvers leggen de nadruk op een doelmatige voorbereiding van de mond, alvorens met het vervaardigen van de prothese mag worden begonnen. Tot de voorbereidende werkzaamheden behoren een analyse van de occlusie en de articulatie, het eventuele verbeteren ervan (inslijpen), de preparatie van de groeven voor de occlusale, resp. incisale steunen der ankers, het wijzigen van de contour van elementen voor betere retentie, enz.

De auteurs gaan uitvoerig in op de onderdelen, waaruit een partiële prothese is samengesteld. Besproken worden de protheserand, voor zover deze tegen het restgebit aan ligt, de plaats van de occlusale steun, het gebruik van inlays, de verschillende ankers, de indirecte retentie, de palatinale resp. linguale beugel en -plaat.

Aan de hand van KENNEDY's klassificatie worden prothese-ontwerpen behandeld.

In afzonderlijke hoofdstukken komen aan de orde het afdruknemen, het bepalen van de beet en het passen van de prothese. De schrijvers besteden veel aandacht aan het plaatsen van de prothese en de nazorg.

Tevergeefs zal men in het boek zoeken naar de „ziekenfondsprothese”. OSBORNE en LAMMIE nemen een standpunt in dat referent volledig kan onderschrijven. In het voorwoord staat:

„It is to be expected that, in Great Britain, many of the procedures recommended may be criticized in the grounds that they could not economically be practised under the National Health Service. The writers contend that only the highest standards should be permitted and practised in any health service, and if these are at present not possible the fault lies not at the door of dental teachers, nor indeed at the door of the profession”.

Concluderend kan worden gezegd dat het boek prettig aandoet. Het is fris van opzet en leest aangenaam.

Ongetwijfeld zal het zijn weg vinden, zowel bij de student als bij de practicus.

SJ. WIEMANS

KLINISCHE VOORDRACHTEN

*Uit de Mondheekundige Universiteits-
kliniek te Groningen
Hoofd: Prof. M. Hut*

SPEEKSELSTENEN*)

DOOR L. A. M. ROORDA

Behalve galstenen, nierstenen en trombophlebolithen, dus verkalkte bloedstolsels die onder pathologische omstandigheden in de bloedbaan kunnen worden gevormd, kennen we ook kalkrijke concrementen die optreden in de speekselklieren of hun afvoerbuizen, we spreken dan van sialolithiasis.

Hoewel in mindere mate dan bovengenoemde stenen kunnen ook speekselstenen aanleiding geven tot groot ongemak.

Voorkomen: Verreweg het meeste worden ze aangetroffen in de glandula submandibularis (92,9%, Seldin, Seldin en Rakower) en wel vnl. in de uitvoergang de ductus submandibularis of Whartoni. Stenen in de glandula parotis of in de ductus parotideus of Stenoni komen voor, maar hoewel Schroff hiervoor een percentage van 20% opgeeft, zijn ze naar onze ervaring zeer zeldzaam (vlg. SELDIN, SELDIN en RAKOWER 0,7%). Of een echte sialolithiasis van de glandula sublingualis ooit is voorgekomen, is een vraag waarover verschillende

*) Bijdrage voor de klinische avond voor tandartsen te Groningen op vrijdag 12 juni 1959